

Per més que els drets de les persones són imprescriptibles, legítims i inalienables. Legislar la llibertat heu pretextat de garantir-la, se cometre atentat contra ella. La llibertat propiament dita és la llibertat de les persones. És lliure, és el individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. La resignació que predica la religió no és més que la fórmula del engany ab que s'ha pretès perpetuar la injustícia social en lo món. Les religions són causes d'abhorres que viuen de la estufa d'admetre capítols en la terra, assegurant pagar encara intercessió al cel.

PERIÒDIC POLÍTIIC VERMELL

LA TRAMONTANA defensa 'ls principis liberals més avançats, sense estenuants de cap mena. La TRAMONTANA és antireligiosa de totes les religions, perquè totes són igualment dolentes y depressives per a la dignitat y la intel·ligència humana. La TRAMONTANA en política defensa sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, eviti l'opressió al capitalisme. La TRAMONTANA no està afiliada a cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sense compromís ni preocupacions de costat.

La salut del poble és la suprema ley

La TRAMONTANA es lo periòdic que s' publica en idioma catalá més avançat en idees polítiques, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya, 1 peseta trimestre.—Estranjer, 2
Las suscripciones se pagan por adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª: BARCELONA
País pagos s' admeten llibreries del Giro Mitjà, lletres de Hell sobre y sellos de 15 céntims. No s' admeten llibreries especials de periòdicos

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surit d' illam puntualment cada divendres

CASTANYAS

Heus' aquí lo qui ab sas manyas es l' amo de las castanyas.

Féntselas dur per parentas vol las castanyas... calentass.

Lo francés, nostre vehi clava castanyas al vi.

De castanyas un empaig tem aquesta en cada Maig.

Caurán, fent pets infernals castanyas fenomenals.

N' aboca cada setmana cinch céntims LA TRAMONTANA.

DENUNCIATS

Lo dijous de la setmana passada reberem la ja per nosaltres indiferent visita del Jutjat...

Indiferents ja a aquestos contratemps (l'home s'acostuma a tot), donem la notícia a secas y anem per un'altra.

(Comensa nova pluja) donchs obrim lo parayguas.

UNA VICTORIA

La lluita ha començat potent y brava; la llum s'estén, lo Vèstic tremola; La ciència, al fanatismo que imperava...

No es altra cosa que una senyalada victòria pel lliurepensament alcançada per la intel·ligentia professors d'ensenyança isica J. Codina...

Allí vareig dirigir-me ab la satisfacció natural del que espera veure'l fruyt de las ideas emancipadoras que fructifican més de lo que sembla.

Al entrar al saló hi havia una llarga taula completament atesa de tota classe de labors...

Eran las deu poch més o menos quan va obrirse la sessió d'exàmens, començant per la lectura. Si dava quest sentir silabajar las paraulas...

Eran las dotze y quart quan va determinarse suspender los exàmens per continuarlos a dos quarts de tres de la tarde.

Seguidament la alumna Amanda Gencis recitá una inspirada poesia dedicada a la concurrencia que havia invadit lo local...

Al moment se comunicá al Governador de la provincia lo que feya'l cas, qui ordená que se enterrés en Checu fora del cementiri...

Ab la satisfacció pleneada al front de tots, va començarse la repartició de premis, sent lo primer una gran medalla d'or y un magnífic diploma adjudicat a la alumna Rosalia Buhigas...

Aquí acabá la festa. Pero jo no acabardé de

escriurer sense felicitar de tot cor a totas las alumnas en general per la seva aplicació, y en particular a la simpática y avansadissima alumna Rosalia Buhigas...

Y de la ciutadana y professora J. Codina (que diré res, perque de la manera que hauria de parlar-me semblaria aduleció lo que fora rigurosa justicia)...

(Avant amiga) que aquest es lo camí de portar al poble de las verdaderas justicias desent institutions corcadas, trencant cadenas, y arrencant per sempre més lo iugum que'n corcava y fe del crim y'l robo camina per alcançar honors y privilegis.

ARAR

LO DE VILAPLANA

Després d' haver governat un període bastant llargh de temps los liberals en aquesta població tarraconina, los corcudans han pogut ferse amos del municipi...

Cada dia s' veuhen los liberals molestats per aquesta colla de cafres que desitjarían la restauració del poder absolut y la santa inquisició.

Temps passat ja va haver d'ocupar La TRAMONTANA d' una anèmda de cantl en forma de arcaide, que ab tota la frescura que caracteriza a aquesta colla d' arcaideros...

Ara ha passat un altre fet altament escandalós.

Lo conegut y probet liberal de Vilaplana, Francisco Ferré, conegut per Checu, s' estava dia arés tranquilament en lo casó de Pantaleón Martí...

Aquest bons pensa es un dels castigados més reconegrats que havia figurat entre las filias de aquets salvatjes que s' anomenan partidaris de en Carlos Xapa...

Y no pará aquí la cosa. Lo rector de Vilaplana, que es un tal para qual, com se sap dir, a prestat de que'l ditunt Francisco Ferré no confessava ni cobregava...

Al moment se comunicá al Governador de la provincia lo que feya'l cas, qui ordená que se enterrés en Checu fora del cementiri, pero en lloch guardat de las bestias.

Lo rector, d' estont ab l' arcaide actual, feren amortallar al difunt ab mateixos baixos de la casa de la vila, puesto que servex per vendrehi carn y peir.

Ta de tenisse present que quan no hi ha cementiri donades a las personas no catòlicas, duchen enterrarse aquestas misas distinció en lo cementiri comú.

Sembla impossible que y comenja tantas transgressions, sense la més pueta ombra de la correctió corresponents.

Los liberals de Vilaplana están alarmadissims, preguntante, y ab rabó, si no més tenen d' imperar despoçament aquesta gent que tanta sanxh han fet derramar en nostros patria.

Nosaltres los respondem dientlos-hi que regnarán fins que'l poble, per acabar d' una vegada, empunyi la escoba y n' fassa una neteja general, que be s' necessita

GANDOR SALARIÉ

Santa Bàrbara, Octubre de 1892.

Molt apreciat Sr. meu: Lo parroquial de aquest vila desmanat a ferir, en virtut de haberse ocupat algun pofitich dels nostros exterrats...

Primer: Ne prohibeix en aquest lloch, entre Segriat y Comadibors, una classe de contravenció que no siga per assumptiu de la iglesia de la parroquia.

Segon: Los Segriats se giraràn a moltes de vindre més aniat a un vicari que a l' altre, a fi de evitar desunions sobre'l clero, sempre lamentables y funestissimas com varias vegadas ha succehit.

Tercer: Sent lo segriat lloch comtat a la vigencia del Segriat, aquest responda de custodiar ayavates disposicions, no trobantes lo Rector en dit lloch.

Quart: Los contraventors, si son los vicaris, se donará compte al Prelat y si es lo Segriat quedará excluit del servici.

(Hi ha 7 sellos de la parroquia.)

Germana meu: que n' val xitó de pelat! ja pòdo compendre que no'm referexo a la pell que cubreix la superficie dels rubellons (bolats), sino a aquelles que servexen per apagar la foga y set de tot fill de vehi.

Del primer article, apraxit d' a parlar, que tan sola lo seu autor sab com se l' ha de denunciar, se despraxit que la prohibició calxaria solament als Vicaris y al Sacerdot. Als escolans, cantadors de cançons y novelleros, se'n fa francho de la tal prohibició.

Segon. No tingui por; que'l Segriat son a' un vicari com un vicari com l' altre. (No sab voad per la Historia natural que la tres perennitza a un mateix lloch.)

Tercer. Ja ho veu, Sr. Juanet, vòst' he d' amo; hi no volen creure cap de cosa.

Quart. Los contraventors, si son capellans... ja compendre, aniran al Depart de Los Pobles, y si en lo Segriat quedará excluit. Ells del ser... a fi de que no se si vol dir millors que'l. Y si es vòst' lo qui fetsi, quin castich se li imposa?

Queda com sempre de V. aquest vos amich.

Tarrazó 3 Noviembre 1892.

Molt volgut amich: La cosa aquí va que no'm pòden deixar per lo moment be que s' porten carns fabricadas. No hi ha un, anomenat a can Viena, lo més catòlic imaginable, pues sempre que'l papa n' es fa alguna enciclica, la fa repartir entregant a los treballadors.

Será tal volta que aquest fabricador pretia arriar camorra com ho va fer en lo casó de la foga del Sr. aquella que tant de joch va deure per unes paraus de persona, potardes en un cabal y tantas altres fessades.

Nosaltres voldríam que apraxit molt, pero no la vint, conté, perque sembla que aquí los treballadors estan al cel per lo molt que deben a ells, entant que son cas de res de lo que desmanat nos queix.

Apraxit, Sr. Viena, meates poms! sin que lo obrero sembla que dormit, custodiant lo més que de divertir-se ab festes de carnes y altres mistingues per lo lloch, pero no s' decapça, que sempre que s' fan poms, pot entrar un dia (que s' d' an) en que s' fan los poms, rias apart podden obrir-se y alabarse per unes paraus de la pau de totas las transes de que son el lloch.

Per avuy no debem res més per no ser llochs, quedantes en carnes algunas bestias que s' han de ferir al nome ho d' aquí Tarrazó galegas comen que no hi des.

Un que no vol a fora ni a nos

MENTAL

Segons los capellans castans ab los sermons y doctrinas que'n fan, diuhes que, des de'l cel de tot hom está a la mira, y que'l home que alguna vegada lo qu' él desben mala vida, com se lo ser liberal, no creuer res de lo que s' fan diuhes, y ser cast pel civil no creuer a pagar missas, per no haver de pagar missas.

lo fa anà' al infern quan mor,
seguit d'una gran quadrilla
de dimonis i diables
que l'insulten i se'l ríen,
bellant lo papatado
en monoges de cannes,
fentli pagar mil marisins,
puig li pegan i'l pesseiga
y al ar allí, comalitat,
a dintre del foch lo tiran,
mortat més cremat lo pobre
que un cabó de realitat.

Mes jo tot això no ho crech,
y ho dich, es una imortalitat
perque quan se mor se va,
per odis heretic que agra,
l'acompanyan des al ninu
los amichs ó la familia,
y a se'ls sepulturers vanhan
com dintre del ninu'l llau,
no arriant d'allí may més
per máa que ells així ho afirmen.

Ara, tocant á que Deu,
desde'l cel á tothom guapa
y castiga al que es dolent,
també es un altre mentida,
puig si vejes á tothom
com los capellans afortunats,
y siguda tant podent
com los seus ministres diubens,
me sembla, que alguns voltes
á algun recer cridaria
y li diria molt serio:
—Noy, permetem que t'ho diga
lo que tu fas en casa
es immoral, es indegne,
lo veure ab la mare en
front aquelles... heresias,
es cosa que no m'agrada;
per lo tant, no veit que etngas
sermoneant ab cap dom...
y molt menos de familia,
puig segons he escrit
es de la germana filla,
y la missió que encorres
no permet que es dona vacans.

No soy, així lo repetint
Deu no fa el teu, ni mira,
y en... veit, tot es bo
y... verdaderament misericordi.

DOMINGO BARTANA.

Lo dimecres de la setmana entrant, dia 11 de Novembre y 4.^{rt} aniversari de la execució á Chicago dels mártirs de la causa de las 8 horas, Parsons, Spies, Fischer y Engel, aixis com del síndic de Ling pera no donar feyna al butxi, se celebrará en lo teatro Goyarre d'aquesta ciutat, en commemoració y recer del citat aconteixement, un gran meeting necrológic y de propaganda, en lo qual pendrán part caracterisats revolucionaris d'Espanya y del extranjer expressament invitats al acte pera donarhi més llohimens.

Sabem que molts col·lectivistes puerils s'han adherit ja á aquest importantíssim meeting, y molts més, romanen esperant.

La comissió organitzadora, formada del grupo anarquista 7 de Noviembre, invita á totos los socialistes obreros sens distinció, y ha tingut lo bon acort de reservar los palcos pera las donas, recomenatnos lo fem públic á fi de que 'ls homes s'abstinguin d'ocuparlos.

L'acte, que será públic, no dubtem tindrà importancia.

D'ell ne donarem conetement á nostres llegidors en lo número próxim.

Una friolera que diguém son los cárrchs que molts diaris y no pocas personas competents fan al actual ministre de Marina, sobre las condicions de la terrible escuadra que tan costosament sostenim per defensa de la patria espanyola.

Segons s'explican, tots los millors barcos nostres que tants y tants millions costan, no valen per la guerra gayre més que 'ls barcos de paper que 'l xicots fan navegar pels regarós de alguna font ó pels gibrells de la ayguera de casa seva.

Recordan que 'l Peñayo, lo millor de tots, al fet las primeras probas per poch se'n va á ploc; que l' Alfonso XII, de primera classe, s'ha tingut de retirar del mar á posarse mitjas solas y solons, porque li entró l'aygua per las solas; lo dia 6 de febrer, que l'Emperador Cerro, lo 8 en construcció, se'l tapan d'abonarans d'abarlo; y que 'l Destructor, aquell casca torpedera tan brillant y magnífic, que tot era

capás de destruirho, ha quedat destruit ell á las primeras de cambi que ha tingut d'heureselas ab una regularitat mala mar.

Vaja, que á la portia del Pan y toros lo escuadra li va per terra. Es un adelantat en que no han somiat encara las nacions extranjeras. Digne dels mariners d'ayguas doltes que ho fan tot desde Madrid.

Y que pagan á un ull de la cara cosas que encara no tenen lo valor d'un ull de... bou.

Continúa 'l comerç quixotisc de lo alts que están los cambis sobre piasas extranjeras, arribant ja á prop de 13 per cent los cambis sobre Patia.

Paciencia, germans en Jesucrist y en conservadortisme.

Molt mes alt eta, pel qui no té diners y pel obrer que no té feyna, lo cambi de la carn y 'l pa y 'l vi pera ferlos entrar á casa seva, y ningú li procura abaratar lo cambi.

Se suprimeissen los grans escapadores en tots terrenes, y á tots plegats altre gall no cantaria.

Lo govern de las conservas está actualment projectant una griteran reforma política, económica, social, y no se si també anti-coldrica y episcopalica.

Se tracta de reformar las actuals divisions de provincies, creant nos grans departaments com Catalunya, Andalucía, Galicia, Vascongadas, etc. abont envierian una gubernadortat especia d'anchos vireys ab vinticinch mil peditos de sou y las gongas, ab molts más cultas autoritaris de las que ja tenen los gubernadors actuals.

Son tants los amichs d'ideas del govern que pidían gongas grosses, que no arriben per tota los ministeris se projecta aquesta nova calamitat conservadora.

Que ja farà porra la Espanya si no la deixa passar de projecte.

Entre las molts inundacions ab que la Providencia, segons los catòlics, ha favoregut als mortals, també l'riu Liebreugat s'ha pres la llibertat de sortirse de mare, y ab un sich més de tota la familia, inundant lo poble de Sant Joan Despi, que per medi de son Ajuntament ha acudit ja al Estat demanant alvio.

Suposo que á Catalunya, y á las portas de Barcelona, no s' farà la bestial d'encomanarse á Deu ni de dir misas, sino a xacar bonas paraes ó enfondir llets d'aygua, oposent lo treball y la inteligencia humans contra las foras de la Naturalesa.

A Ciudad-Real s'ha descubert que una mala maestra maltractava una criatura, y ha sigut tancada á la presó.

Pero sembla que la justicia ha tingut en compte lo succés de poch ab certa encopetada senyora de la aristocracia madrilenya, y la mala maestra ha sigut posada en llibertat.

No s' podrà quitar la nova maltractadora de criatures.

Era una qualsevol... Y l'han tractat com á duquesa.

Alló de las rivalitats d'en Romero y en Silvela que té de portar la crisi ministerial per remay dels reformistas, per ara s'ha aplestat fins cap allá á Nada.

La diada no pot ser més oportuna. Com se tracta de turró.

La anada de nostre gubernador civil á Madrid se relaciona ab certs desitjos del Sr. Vivanco de resistir al caciquisme imperant, y ab tal floable motiu s'han venut las campanas de la adulació en alguns periódichs cantant lisonas al actual gubernador.

Jo, pecador impudent en materias autoritaris, may m' entusiasmo, porque... no soch de la parroquia.

Si l'actual gubernador resistís algo 'l caciquisme del pastoretillas barceloni Planas y Casals, ell sabrà per què, y 'l seu compte li deurs tindre.

Encara que no fos altre que 'l de captarse simpaties.

La real Academia de Jurisprudencia de Madrid ha inaugurat lo curs académic d'aquest any, llegint un discurs sobre 'ls accidents del

treball l'ex ministre d'Hisenda dels fusionistas Sr. Paigerver.

En aquest discurs l'ex-amó dels baixos tres aspectes: la de disminuir lo perill dels obrers en lo treball, las personas responsables del pagu de las indemnizacions pels danys que en ell se sufren, y 'l modo com tenen de quedar garantidas aquestas indemnizacions.

Y 'l Sr. Paigerver, que s' declara acerrim individualista, ho resol tot per la intervenció del Estat en aquestas qüestions, lo qual que es seguir un criteri essencialment socialista.

No cal dir que aquest discurs s'ha calificat de verdataderament notable, com si hi poguessen haver notabilitats no verdateras, y que l'home ha dit que la situació de la classe obrera es tan susceptible de milloras, y 'ls obrers tan laboriosos, tan dignes, etc., etc., y que precisa que los governs se preocupen de debó de son pervindre tan com los treballadors de ser bons mimions, creure al pare y la mare gubernamental, y anar tirant sense pensar may, ni un sol moment, en sublevarse contra las tiranias de que son victimas.

Y á tot això quan son govern aquestos homes, iguals que 'ls d'avuy y 'ls de sempre, disposan cargas contra 'ls obrers, ametrallan al poble treballador et sic de carteris.

Canien las estadísticas magisterals de tota aquestos homes de talent, que ab tot y nos poden femonamentals, se temen de correr los nuestros sueltos de 's pot dir que no tenen llurament.

En la Audiencia de Albuñol, provincia de Granada, se celebrará dintre pochos dias la vista d'una causa criminal que resultarà 'l bunyol més gros que en materias de legalitat puga donarse.

Se tracta del robo d'un terrós de cala valuat en un centim... No val á riure, que la cosa es certa de tots carteris.

Donchs pera castigar aquest robo d'un centim l'Estat tindrà de gastarse més de mil pessetas, pagant la feyna que heurán fet los agutzils del jutjat d'instrucció, lo jutje y l'actuári, lo relator de la Audiencia, los tres magistrats del tribunal de dret, los fiscal, los dotze individuos que compondrán lo Jurat, y 'ls agutzils, porters, escribens y tota mena de criats y servidores dels que administran justicia.

Y luego, suposat que s'condemna'l lladre á la menuda á quatre ó cinch mesos d'arrest per burro, l'Estat lo mantindrà tot aquest temps fentli contraure hàbits de vagancia y sentint lo remey de gent que, si hi ha sotras per haver robat un centim, ni sortir estira ja en disposició y ganas de robar cent duros.

Y á això se 'n dia administrar justicia!

Demà dissapte, á las 9 de la nit, en lo Casino Económich Instruccia de Sant, instalat en lo carrer d'Alcolea, n.º 16, se donará comens á una serie de ventadas, que continuarán cada quinze dias, encaminadas á demostrar la organizació que convé als treballadors baix lo punt de vista anarquich-collectivista.

Los que patixen de la mania de dir ó suposar que 'ls anarquistas no valen organizació, poden mirarse en aquestos miralls... y si no s'convencen pñor per ell.

A pens de la pluja, lo dissapte estigut ple de gom-a-gom lo Centre Instruccia de Peñayres del carrer de Jaume Giralt, d'aquesta ciutat, abont lo director d'aquest periódich desenrotlla lo tema Anarquia y Organizació, explicant lo que produheria lo mal y abont y com se té d'aplicar lo remey pera curar aquesta horrible enfermetat dels temps moderns coneguda per profeta social.

Las numerosas concurrència escolta ab tanta atenció com aplauso al conferenciant, sortintse tothom content y satisfet.

Demà dissapte ocuparás los tribunals d'aquella societat V. Guillot, desenrotllant lo tema Lo que es y lo que debe ser.

La societat del rem d'Ebenisteria La Activa, demà dissapte á las 9 de la nit celebrará reunió general de segons convocatoria en son local social carrer de Ponce, 34, cerveteria.

Lo que anunciem á grech de la corporació ciutada.

La huelga dels sombrers de Barcelona i Manresa segueix més ferma que mai, comunicant la societat que la sosté que estan segurs de la victòria si no 's falta la solidaritat obrera com fins ara.

Los donatius de tota mena a la Societat de Sombrers, carrer de Ronda de Sant Pau, número 40, pis 1.º interior.

També la huelga de Manlleu continua en bon estat, avenint-se 'ls obrers primer a canviar d'ofici i emigrar de la població que cedir a las exigencias burgesas.

Lo foc a la caldera de la emancipació del treballador se cuidan de mantenir-lo viu los atropells dels privilegiats.

La conferencia que 'l dissapte passat devia donar lo ciutadà Cristófol Litrán en lo *Círculo La Luz* i que a causa del temps tingué de suspendre's, tindrà lloch lo dissapte d'aquesta setmana.

Ab lo nom de Palmiro, aquesta setmana se ha inscrit en lo registre civil, sense remullaments de cap mena al planter de la llana vellisca, un fill de nostre amic i company J. Espi.

Que per molts anys... dintre de pocs fassit tothom lo mateix.

En lo número pròxim continuarem nostres articles sobre *Los partits socialistas espanyols*, pels quals hem ja rebut varias felicitacions de corporacions obreres.

Comensarem ara a analitzar *Los que convemen*, passarem luego a veure *Lo que trindran de ser*, i finalment nos ocuparem de la conducta a que tindran d' enmotillar las *Relacions entre ells* para sostindre be i ab profit la lluyta contra 'l capital, aixecar 'l esperit de classe i provocar promptis transformacions socials en lo modo de ser de la propietat i de la producció, verdaeres bases del problema.

Lo dimars d'aquest setmana ha mort a Vilassar de Mar nostre apreciat amic Ramon Caranyá, després de llarga i penosa enfermetat. Ahr dijous se verificà son enterro civil, cumplint la voluntat del difunt, a quin acte acadí gran munió d' amichs i companys del que en vida fou un model d' honradés i de conseqüents.

Avansat en política i en religió desde molts anys, en Ramon Caranyá fou sempre un constant defensor del lliurepensament, i feya ja alguns anys que vivia a Vilassar de Mar despenyant ab general satisfacció de tothom lo càrrec de professor de la escola Isica del Ateneu obrer d'aquella vila.

En economis social era partidari de todas las negociacions anarquistas, si be no havia pogut encara despendres del tot de certas aficions a la política.

Convansut lliurepensador, sa parola i sa ploma estigueren sempre disposades a la defensa de tals ideas, morint impenitent a pesar dels esforços del clero de Vilassar, y tenint encara la honra de poguer ostentar en son enterro un procés, lo incoet a instancia del rector d' Alella, la prop de tres anys, y en lo qual era co-reu del Director d'aquest periódich, també proceat just ab ell y per quin procés tots dos están encara en *libertat provisional* baix fiança.

L' amic Caranyá ha quedat ara en *libertat definitiva*, y el tornar se materia a la terra para cumplir las lleys eternas del gran laborator de la naturalesa, nos deixa un nom digne que imitar y una conducta honrada que seguir, única y eterna gloria a que té d' aspirar tot lliurepensador y que té de servir d' inestimible consell a la familia que ha sofert tan irreparable pèrdua.

MEDALLA SOCIAL

CARA

Un capellí devorant que s' està molint onones entre mitj de majordonas, para per ho y per honorat.

CARU

Un treballador, pobre, que molta honrada li cobra, pero per desgracia es pobre lo fan pensar per piller.

J. MALLOR

Ha passat ja la setmana del D. Juan Tenorio. Desde 'l Calvo-Vico fins al Circo, per totas parts havem vist monjas robadas, para enfadats i filliculareras. Los únics que han fugit de la lousació han sigut lo Gavarras, tant mut com D. Luis després de mort, y lo Estorobano. Anán a clasificarnos pel desempenyo.

PRINCIPAL.—Mata molt be ab tot y sos anys, lo resto de la companyia malissim.

ROMA.—Ritort bastant be, encare que un sich emmerat; lo Sr. Borrás molt aplaudit, al igual que la senyora Clemente, en los papers respectius de D. Luis y D' Inés. Lo conjunt acceptable.

NOVETATS.—Bonaplata bastant be, y millor si cuidés un sich més la pronuncia; lo Sr. Olive y la Sra. Mena molt aplaudits.

Calvo-Vico.—Lo conjunt malissim. Arolas en lo paper de protagonista pot pensar.

CIRCO.—Val més no parlarne. Una nota final.—Las decoracions de Roma, pintades pel Sr. Soler y Rovirons, deixan enra les de tots los demás teatros; per aixó 'l conjunt notable del desempenyo, se ha vist lo favoregut Teatro de Roma ple de gom a gom.

—LLOPOLDA—

A la Barceloneta queda triomfant 'l ocurantisme.

Los únics estudis de noys y noyas ab tendencia lliberal y racionalista que hi existien sostinguts per la societat cooperativa *La Fraternitat*, han sigut tancats 'l últim dia del més d' Octubre.

Los cooperatius de *La Fraternitat*, seduhts per la mesquina y egolista idea del guany, se han presat a ser instruments d' una junta directiva reaccionaria y tal vegada, indirectament, executors dels propòsits dels setenats imperants en aquella marítima berridada.

Una victòria para 'l jesuitisme, deguda a que la cooperació, com se dia en termes militars, ha abandonat lo puesto devant del enemich, ó, dit d' altre modo, ha perpetrat una traicció.

Nostras més acerbas censuras a n' aquella cooperatius *fraternals*, que estiman més los céntims que la instrucció dels seus fills.

—E—

Ab motiu de las visitas als cementiris pel dia dels morts, que 'n diuhan los catòlics, s' ha tornat a remanar la qüestió del ritualisme de la Iglesia y la dels quertos.

Mentres la Congregació romana dels rituals catòlics condemna com a pràcticas del paganism 'l portar tortells y ensiamadas de flors a las tombas, aquí a Barcelona no tan sols se tolera, sino que fins se fomenta aquesta costum, precisament per lo que té de pagana.

Com de cada trasto que 's coloca a las tombas la Junta catòlicuísima de cementiris no cobra una cantitat, veus' aquí per ahont lo paganism dels devots resulta una fàbrica de rails pel catolicisme.

Los catòlics tropecers poden a aixó contentar, que una cosa es produir y un' altra... administrar diners.

—E—

Lo rector de Pradell es un home com pocs n' hi ha del seu ofici: bondadós, formal, enra-honat, y dels que ja saben que primer es la obligació que la devotió.

Peró li han sortit a la parroquia unas quantas beatas més llanudas de castel que la enquesa d' un moltó, y quan ell ja dona per fetes y ben fetes y refetas todas las feynas espirituales, encara las bandarras de la llana castelluda continúan sumicant dintre la iglesia deixantse 'ls plats per rentar a casa ó las calsas del seu home ó del seu pare per cosir, fins al extrém de que no la gayera dias que dues d' aquestas tallozas, juvenotas per més senyas, varon quedar-se tancadas a cala missa, tant que demanan luego socorro pel forat de la gatenera de la porta del establiment piadós, para que las anesin a treure de son engarjolament místic.

No hi ha cap ànima piadosa que apliqui unas fregas de sentir comó a aquestas tocadas de la fe... y del bolet?

—E—

Lo cardenal republicà Levigerie; que té la menadora en la vechina Fransa, estant molt mal ha demanat per telégrafo lo benedictió al papa, que li ha sigut enviada de pet pel mateix conducte.

Aixó dels adelantos moderns es un gust, per més que pesi a la gent rancia.

Pel telégrafo ja 's poden salvar las ànimas ab una eficàcia en 'l estalvi de missas, que es un desesepero de rectors.

Jo espero que al purgatori hi hagi teléfono, y tant bon punt pugui parlar ab las ànimes y coneixi sas necessitats, me faré devot... de lo que 's convinga.

—E—

Un d' aquestos usurers pobres que arreplegan algun diner vivint pitjors que bestias, acaba de morir d' un moda tan original com digne d' ell en la ciutat de Parma, la terra del formatge pels macarrons.

Es lo cas que una dona de 73 anys, trobantse malalta y prestant ser pobre, demaná y obtingué ésser portada al hospital. Als pocs dias d' ésser allí, confidà a una amiga 'l secret de que tenia en sa casa vint doblotas d' or amagadas, y li suplicà que las hi portés que n' hi donaria una. Cumpil 'l recado la amiga, pero la malalta no li donà la moneda promesa, dihentli que ja li donaria al dia següent.

Tornà la amiga l' endemà al hospital, pero la malalta havia mort. Explicà llavors lo de las monedas, que 's buscaren per tot, pero inútilment, puig no 's trobaren.

Mes l' endemà, al ferse la autopsia al cadàvre de la malalta, se trobaren totas vint monedas allotjadas en son ventre, y quin inusitat pes indigerible (prop de mitja lliura), havia ocasionat sa mort.

Verdaderament que 'l morir d' una indignació d' or té de ser lo somni d'aurat del usurer.

CANTARS

Parque la noya que estimes vingui sempre a teu darrera, tens un modi molt senzill: plant sempre devant d' ella.

M' enemora ta boqueta, too ulls, too peus y ton cos; pero 'l que més m' enamora es, aixet... lo teu dot.

No canto perquè tu estiga divertida y recreada; han de saber que quan canto es per destruir la gana.

J. UGAR

MUDANSA

Seguit es de tothom que tal llona du un total; pero encara 'n dubo més los que sempre están resant.

J. UGAR

TERS DE SÍLABAS

Complir los pichs ab lletres de manera que lleguen vertical y horizontalment, digns: 1.º reulle, los bellis ne portas; 2.º, població catalana, y 3.º, nom d' home.

RAYMUNDA BOLLTU

SOLUCIONS

A LAS PALABRAS DEL ANTERIOR PAGAR

ANATOMIA.—Gran-via. Orçiván.
RECTOR.—R. Cos. Rosal, tel. senzill.
COMPLICACION.—Per serris las serras.

Tip. Via Anselmo Bada de la Universitat, 4, Barcelona

PRÒXIM A SORTIR!

Almanach de La Tramontana per l' any 1902 CALENDARI CIVIL